

Slová, ktoré platia dodnes

Pred viac ako tridsiatimi rokmi napísal český pesničkár Karel Kryl, ktorý veľkú časť života prežil v exile nejednu zaujímavú myšlienku. Ako mladí vojaci sme na „tajnáša“ počúvali jeho balady cez vysielacky zo slobodného sveta.

Nechápali sme vtedy kontext, no v dnešnom svete platia jeho slová a texty ešte viac ako vtedy. Ved' posúďte sami.

Karel Kryl, pesničkár:

„Politikom sa neverí, politici sa kontrolujú. Verí sa v Boha, verí sa v prírodu, verí sa v krásu, verí sa v myšlienku, ideu.

V politika sa neverí, a kto v neho verí, je idiot!

No, a z čoho som smutný?

Z toho, že sme vsadili na krámy a prosperitu a zabudli sme na Boha, na dušu i na to, že máme kultúru.

Že máme tiež radi krásne veci, ktoré nás odlišujú od toho žrania ako stádo. Že sa meníme na zvieratá, na budúcich otrokov a robíme to dobrovoľne.“

Redakčná rada

Karel Kryl

Zamyslenie na prahu nového roku

Už sme skončili ďalší rok nášho života a znova sme o rok starší. Je čas na bilancovanie, čo nám ten uplynulý rok priniesol. Ak sme pobadali sami alebo nám iní niečo v minulom roku dobromyseľne či škodoradostne vytkli, napravme to statočnou prácou a svojím správaním v tomto začínajúcom roku 2024.

Malba z kroniky písanej Anežkou Herákovou

Obyčajne si ľudia želajú v novom roku veľa zdravia, šťastia, spokojnosti, bohatstva a podobne. Nepočuť nikdy želať za zdravím a spokojnosťou veľa otvorených očí a hláv, dobroprajnosti k blížnym a kritičnosti voči sebe pri svojich trňoch a smetiach vo vlastnom oku. Želajme sebe a všetkým okolo nás mnoho pochopenia v každodennej práci, svätej trpezlivosti, silných nervov a tichosti, s ktorou budeme riešiť i tie najhoršie, najtvrdšie a najrozčúlenejšie prípady vo svojom každodennom plnení povinností.

Ako by bolo dobre, keby sme mohli so starým rokom zanechať i všetky svoje bolesti, trápenia, nedostatky, všetky naše zlé vlastnosti a chyby, nesváry, zvady, závisť, nepravosť. Ale, bohužiaľ, starý rok odišiel len sám, odišiel ticho, bez slova, akoby sa hanbil za to, že pred rokom nastúpil plný života a sily, majúc mnoho dobrého na programe. No ľudská zloba spravila čiaru krížom cez rozpočet a on sa stiahol z božiska života porazený.

Je veľmi pekným zvykom, že si na začiatku roka želáme navzájom šťastný nový rok. Ale koľkí z nás si uvedomujú zmysel, že ozaj ten rok bude „nový“? Zväčša pre tých, pre ktorých bude nový, bude i šťastlivý. Novým tento rok bude len pre tých, ktorí sa budú v ňom chrániť

starých chýb a vyzbrojení hodnotami a skúsenosťami, uplatnia ich v roku novom. Pre ostatných to želanie „Šťastlivý nový rok“ bude len prázdnu rečou, bez duchovnej a životnej náplne. Teda hodne závisí od každého jedného z nás, či tento nový rok bude šťastlivým.

Začiatkom roka robia sa i plány do budúcnosti, postaví sa pevná kostra budúcej práce, na konci ktorej je stanovený cieľ. Naším plánom by mala byť svedomitá práca na povznesenie nás, aby sme zasa pomocou nej mohli my, obyčajní ľudia, spoločnými silami pomôcť hmotne i mravne. Ale pomôcť nie preto, aby sme zabudli na všetko duchovné, čo nám k tej hmotnej добрote pomohlo.

Nuž, horizonty sú to prevelké, nie na rok, na dva, ale na roky a roky. Zamyslime sa teda na začiatku tohto nového roku, ako máme pracovať a konať, aby sa naše ciele priblížili čo najskôr. Okrem iného zaumieňme si vykonať i očistu v sebe samých. Očistu našich charakterov od nánosov, ktorý sa na nás v minulosti nachytil. Vylúčme z tela všetko, čo sa už duchovne očistiť nedá a nemilosrdne sa zbavme všetkej mravnej špiny. Toto želáme v novom roku zo srdca všetkým vám.

Štefan Šmatlák

Rozhodnutie o predĺžení stavby - cesta I/9

Info

Okresný úrad cestnej dopravy a pozemných komunikácií v Trenčíne vydal 21.12.2023 Rozhodnutie o zmene stavby pred jej dokončením na stavbu: „Cesta I/9 v úseku Chocholná – Mníchova Lehota“. Celé rozhodnutie bolo vydané v zmysle zákona č. 50/1976 Zb., paragraf 68 (stavebný zákon).

Rozhodnutie bolo vydané stavebníkovi – Slovenskej správe ciest a spočívalo v zmene termínu ukončenia výstavby z pôvodného termínu do 31. 12. 2023 na nový termín ukončenia výstavby do 31. 12. 2024.

Špeciálny stavebný úrad po posúdení predloženej žiadosti zaviazal stavebníka, teda SSC, aby dodržal podmienky uvedené v pôvodnom stavebnom povolení zo dňa 15. 7. 2020. V priebehu konania (11 účastníkov vrátane našej obce) neboli vznesené žiadne námietky od účastníkov konania.

Stavebník Slovenská správa ciest podal žiadosť o predĺženie výstavby tejto stavby 25. 10. 2023, no list bol napísaný už 02. 8. 2023 s oz-

načením SSC/7451/2023/6461. Asi je každému jasné z dátumov, že stavebník čakal na výsledok parlamentných volieb.

Dôvod predĺženia výstavby vyplynul z potreby technického odovzdania a komplexného ukončenia výstavby všetkých stavebných objektov uvedených v stavebnom povolení a havarijným stavom mostných objektov. Toto je podľa oficiálnych dokumentov. To znamená, že sa idú odstrániť existujúce mostné konštrukcie ponad Váh a kanál. Následne postaviť nové mostné objekty.

Nám, ako občanom, ktorých sa to bytostne dotýka a každý deň obmedzuje životy a životné náklady, táto správa neveští nič dobré. Štýlom, ako sa na celom telese výstavby v uplynulých

rokoch pracovalo je ťažké uveriť, že sa mosty urobia do konca roka 2024. Zvlášť, keď sa verejne vie, že nie sú ešte ani len projekty mostov nakreslené, tobôž nie sú ešte ani len zbúrané. Aj príprava k búraniu je náročná a nezávisí len od rozhodnutia, ale najmä kvalitnej prípravy.

Ktorému občanovi dotknutých obcí zohľadní niekto v tomto štáte fakt, že najmä stavebník a realizátor stavby spôsobili ujmu na ich životnom štýle, no najmä zvýšené náklady na ich život. To, že budeme mať novú cestu, v tejto chvíli akosi človeka ani neteší... A „pánboh“ nás chráň, ak nás takto čaká priebeh výstavby budúcej R2, ktorá je za dverami...

Dušan Pevný

Most cez rieku Váh

Poznáme ich mená

Pátrali sme

Pred viac ako 35 rokmi sa mladí ľudia z našej obce stretávali v klube Nestor, ktorý bol v budove vedľa evanjelického kostola. Dnes je v tejto budove Zborový dom evanjelického zboru, zvaný aj Stará škola .

Fotografiu urobil pán Ivan Jančo pri príležitosti jedného zo zábavných večerov vtedajšej mládeže. V klube boli rôzne besedy, súťaže, kvízy, diskotéky či premietanie filmov. Táto je z nejakého súťažného zápolenia.

Chlapci sa sústredili na plnenie úloh zo súťaže a na fotografii sú zľava Miroslav Kadlečík, Jozef Vráblik a Jaroslav Lahký. Ako skončilo v súťaži toto družstvo Veľkostankovčanov, už nevieme. Vieme však, že na chvíľu strávené v klube Nestor nikdy nezabudnú.

Redakčná rada

Do večnosti odišiel náš pán farár

Keď nám zomrie niekto blízky, smúti celá rodina. Keď zomrie kňaz, smúti nielen rodina ale aj celá dedina. Takýto smútok zasiahol teraz aj nás. Do večnosti náhle, nečakane a predčasne odišiel náš pán farár vdp. Viliam Chrastina.

V sobotu 13. 1. 2024 slúžil ráno v našom kostole v obvyklom čase svätú omšu. Vtedy nikto netušil, že je to jeho posledné slávenie svätej omše aj posledný pozemský deň. V nedeľu, keď sme sa chystali do kostola, sme sa dozvedeli šokujúcu správu o jeho odchode do večnosti. Svätá omša, prvá nedeľná po skončení vianočného obdobia, ktorú mal slúžiť, už nebola s ním, ale stala sa z nej prvá zádušná omša za neho. Po radostnom slávení Vianoc a mnohých novoročných prianiach zavládl v kostole i v rodinách smútok. Zostali sme stádom bez pastiera.

Mgr. Viliam Chrastina sa narodil 8. 9. 1966 v Čadci. Do kňazskej služby bol ordinovaný 17. 6. 1990 v Nitre. Farárom vo farnosti Veľké Bierovce, do ktorej patríme aj my, farníci z Trenčianskych Stankoviec, prišiel 1. 7. 2013. Zomrel 13. 1. 2024 vo Veľkých Bierovciach

vo veku 57 rokov. Naším duchovným pastierom bol 10 a pol roka.

Po jeho odchode do večnosti sme sa za jeho dušu modlili v kostole 4 dni. Rozlúčka bola stanovená na štvrtok 18. 1. 2024. Sväté omše spojené s pohrebnými obradmi boli slávené o 10.00 hod. vo Farskom kostole sv. Vendelína vo Veľkých Bierovciach a o 14.00 hod. vo Farskom kostole sv. Bartolomeja v Čadci. Následne boli jeho telesné pozostatky pochované na mestskom cintoríne v Čadci.

Svätú omšu slávil vo Veľkých Bierovciach pomocný nitriansky biskup Peter Beňo spolu s ďalšími kňazmi. Počas nej veriaci z farností, v ktorých slúžil, spolu s desiatkami kňazov prosili za spásu jeho duše. Otec biskup v kázni vyzdvihol osobnostné črty nášho zosnulého kňaza. Povedal, že evanjelium možno hlásať rôzne. Náš pán farár ho hlásal radostne.

Posledná rozlúčka s farárom Chrastinom

Duchovný Viliam Chrastina

Francúzsky spisovateľ Lamartin na otázku „Kto je kňaz?“, odpovedal:

„V každej farnosti žije jeden človek, alebo aj viacerí, ktorý nemá rodinu, a predsa patrí do rodiny celého sveta. Bez neho nie je možné sa narodiť ani umrieť. Žehná kolísku, truhlu i manželstvo. Pri jeho nohách ľudia skladajú svoje najväčšie tajomstvá. Pred ním otvárajú svoje bolávé srdcia. Je človekom, ktorého slovo padá do srdca s váhou Božej autority a preniká do duše silou viery.“

Náš zosnulý pán farár Viliam Chrastina bol takýmto kňazom. Bude nám chýbať. K mnohým stretnutiam s ním už nové nepridáme, ale môžeme si ho zachovať vo svojich spomienkach a pamätať na neho v modlitbách.

Bože, ďakujeme Ti za nášho kňazu Viliama a prosíme Ťa, otvor mu brány nebies a prijmi ho do svojho kráľovstva.

S nádejou na opätovné stretnutie v nebeskom kráľovstve sa lúčia farníci z Trenčianskych Stankoviec.

Vďační farníci

Rozlúčka s našim priateľom

Spomíname

Len pred pár dňami dotieklo srdce šľachetného človeka, nášho verného dopisovateľa Dušana Ochodnického. Zomrel vo veku 85 rokov v domove dôchodcov, kde v posledných rokoch trávil svoju životnú púť a neochvejne robil reklamu našim novinám HLAS. Častokrát nám písal, aby sme mu poslali čo najviac čísel do domova, a ak tam bol, nebodaj, jeho článok, mal z toho ešte väčšiu radosť.

Milý Dušan, budú nám chýbať tvoje slová, tvoje články!!! Bolo občas ťažké na prvý krát pochopiť príbeh, ktorý si opisoval, lebo tvoja neutíchajúca energia častokrát preskakovala v písmenkách dej, ktorý mal pokračovať, ale vždy sme to dotiahli do zdarného konca a dnes máme ako odkaz na tvoj život niekoľko článkov v zásobe.

Snád z nebeského pokoja uvidíš, ak opäť zaradíme tvoj článok do novín a urobíme poctu tvojmu odkazu.

Do večnosti ti odkazujeme: „Ďakujeme, Dušan, že sme ťa mohli poznať, že sme ťa mohli čítať...!“

Dušan Pevný

Dušan Ochodnický

Vianočné stretnutie pri zvonici

Druhú decembrovú sobotu sa zvonica v Rozvadzoch už tradične stala miestom konania spoločného vianočného vystúpenia FS Rozvadžan a DFS Lampášik.

Tento rok bol však v niečom výnimočný. Po úspešnej minuloročnej premiére živého orloja sa táto milá akcia dostala do pozornosti aj

médiám. Prišli sa pozrieť a natočiť reportáže novinári z RTVS, Markízy, či z Reginy. Pred samotným vystúpením sa gazdovský dvor stal

Udalosť

miestom pre natáčanie rozhovorov s niektorými členmi súboru, ale aj so Slavom Tomíkom, ktorý je nielen majiteľom gazdovského domu, ale v ten večer stvárnil aj jedného z apoštolov, konkrétne svätého Petra.

Na úvod sa prihovril starosta obce Martin Markech a po privítaní všetkých prítomných mohli na javisko nastúpiť muži a divákov potešiť prvou piesňou „Vstávajú pastieri, berte sa hor“. Na javisku sa postupne striedali muži a ženy z FS Rozvadžan, z ich úst zazneli vianočné piesne a vinše. Nechýbala ani ukážka štedrej večere a zaspomínanie si, ako vyzerali sviatky v minulosti. Potom prišli na rad malí koledníci v podaní detí z DFS Lampášik. Túto našu milú akciu si nenechal ujsť ani predseda TSK Jaroslav Baška, ktorý v závere prijal pozvanie na javisko a všetkým sa prihovril.

Mysleli sme však aj na všetkých, čo sa prišli pozrieť. Aby nikomu nebola zima, pripravili sme varené víno, punč či horúci čaj. Nechýbali ani koláčiky, ktoré napiekli naše folkloristky.

Na záver prišla dlho očakávaná ukážka živého orloja. Ako to prebiehalo? To sa dozviete v ďalšom článku. Nahrávku si však môžete pozrieť aj na našom Facebookovom profile: Folklórny súbor ROZVADŽAN.

Zuzana Bučková

Opäť vo víre tanca

Stalo sa už peknou tradíciou, že počas desiatich jesenných sobôt sa telocvičňa základnej školy v našej obci premení na tanečný parket. Pod odborným vedením Vendelína Sedláčka a Denisky Petrovej sa aj tento rok odhodlalo desať párov odvážlivcov naučiť niekoľko ladných tanečných krokov.

Aktivita

Slow-slow-quick-quick! Slow-quick-quick-slow! Raz-dva-tri! Dva-dva-tri! Aj takéto pokyny roztancovali šikovné aj tie menej šikovné nohy. Prišli úplní nováčikovia, no niektoré páry už prišli už po druhý či tretíkrát, aby svoje tanečné umenie zdokonalili. Ved' vždy je na čom pracovať. Jedni sa pripravovali na svadbu, iní na stužkovú, ďalší sa chceli len zabaviť a zdieľať spoločný čas so svojím životným partnerom. Ved' každý dôvod na tanec je ten správny.

Tanečníci sa postupne naučili vnímať hudbu v rytme štandardných tancov a osvojili si základy valzu, viedenského valčíka, foxtrotu a tiež vášnivého tanga. Z latinskoamerických sa naučili cha-chu a jive a z folklórneho súdku pridali polku, čardáš a mazurku. Tanečníci a ich skvelí a trpezliví inštruktori tanca kurz ukončili záverečným večierkom a ukázkami ich tanečných zručností. Nesúťažilo sa, išlo predovšetkým o zábavu a príjemný čas strávený v spoločnosti svojich partnerov a priateľov.

Všetci tanečníci, ktorí vydržali až do konca, získali potvrdenie o vykonaní záverečnej skúšky zo spoločenských tancov a tiež povolenie tancovať platné pre celé katastrálne územie obce Trenčianske Stankovce. Ďakujeme všetkým účastníkom a tešíme sa opäť nabudúce. A teraz hor sa do plesovej sezóny!

Adriána Demjanovičová

Apoštoli na rozvadzskom orloji 2023

Chválime

Na rozvadzskej zvonici sa po roku zopakovala neopakovateľná akcia, keď sa prítomným divákom v predvianočnom programe predstavili dvanásť svätci v podaní stankovských chlapov. Predstavili tak v oknách zvonice postavy známe z histórie kresťanstva a mnohým známe aj z Pražského orloja.

Ako prvý sa ukázal svätý Peter, ktorý bol prvým pápežom. Pri predstavení mal v rukách kľúč. V jeho úlohe sa predstavil Slavo Tomík.

Ako druhý sa ukázal jeho brat svätý Ondrej. Predstavil sa s krížom v tvare X, lebo bol na takomto aj ukrižovaný. V jeho úlohe sa predstavil Peter Ďuriš.

Tretí sa v okne predstavil svätý Jakub starší. Zobrazil sa s mečom v rukách. S pomocou jeho zjavenia sa podarilo Španielom poraziť Saracénov. Na živom orloji ho predstavil Peter Beňovič.

Štvrtým v poradí bol jeho brat svätý Ján. Ten sa zobrazil s kalichom. Vraj mu dali do kalicha otrávené víno, ktoré požehnal a potom vypil. Jed však neúčinkoval. Ako svätý Ján sa predstavil Ján Švajčík.

Piatym apoštolom bol svätý Filip. Podľa starokresťanskej tradície veľmi trpel, a preto je zobrazovaný s krížom. V jeho úlohe sa predstavil Miloš Jančo.

Svätý Bartolomej bol v poradí šiestym apoštolom. Je zobrazovaný s kožou v rukách. Zomrel ukrutnou smrťou, lebo bol stiahnutý za živá z vlastnej kože. Na našom orloji ho predstavil Ladislav Repka.

Ako siedmy sa objavil v okne zvonice svätý Tomáš. Zobrazuje sa väčšinou s nástrojom svojho umučenia, teda kopijou či oštepom. V jeho úlohe sa predstavil Ján Letko.

V poradí ôsmym apoštolom bol svätý Matúš. Ten zanechal povolanie mýtnika a pridal sa k Ježišovým učeníkom. Vďaka mýtnictvu sa zobrazuje s mešcom. Jeho postavy sa zhostil Pavol Múdry.

Deviaty apoštol je Jakub Alfeov alebo aj zvaný Mladší. Zobrazuje sa s knihou, zvitkom či valchárskou palicou, ktorou bol zavraždený. Židovská veľrada ho odsúdila na smrť ukameňovaním. Stvárnil ho Milan Sívák.

Ako desiaty sa predstavil svätý Tadeáš, ktorý pôsobil v Arménsku a Perzii. Tam podstúpil mučenícku smrť a býva zobrazovaný s kysom. V jeho úlohe sa predstavil Martin Lahký.

Jedenástym apoštolom je svätý Šimon. Zomrel mučeníckou smrťou. Podľa legendy bol prepílený ako kus polena, a preto býva zobrazovaný s pílou. Na živom orloji ho predstavil Ján Gabriš.

Posledným dvanástym apoštolom, ktorý sa predstavil, bol svätý Matej. Ten bol sťatý sekerou, a preto s ňou býva aj zobrazovaný. Jeho postavu stvárnil Roman Ako.

Ako všetci vieme, na Pražskom orloji majú aj smrtku, a tak nemohla chýbať ani na tomto našom. Jej postavu presvedčivo zahrála Zuzana Červeňanová. Do úlohy obecného hlásnika sa presvedčivo vložil Viliam Koprivňanský.

Gratulujeme všetkým za toto výnimočné predstavenie a účinkujúcim za ich výkony.

Redakčná rada

Apoštoli 2023 a ich predstavitelia - zľava: Roman Ako ako sv. Matej, Ján Gabriš ako sv. Šimon, Ladislav Repka ako sv. Bartolomej, Martin Lahký ako sv. Tadeáš, Milan Sívák ako sv. Jakub Alfeov, Pavol Múdry ako sv. Matúš, Ján Letko ako sv. Tomáš, Miloš Jančo ako sv. Filip, Ján Švajčík ako sv. Ján, Peter Beňovič ako sv. Jakub starší, Peter Ďuriš ako sv. Ondrej, Slavo Tomík ako sv. Peter a Zuzana Červeňanová ako smrťka.

Učitelia Hág a Hágová

Naši učitelia

Každý z nás si občas určite rád a s istou dávkou nostalgie zaspomína na naše školské časy, keď sme drali školské lavice a žili bezstarostný život. Na našej ZDŠ v Trenčianskych Stankovciach pôsobilo veľa učiteľov a učiteliek. Niektorí do našej obce a školy dochádzali, ale veľa bolo tých, čo boli občanmi našej obce a boli medzi nimi aj manželské páry. Jednými z nich boli aj učitelia a manželka Jozef Hág a Elena Hágová. A im je venovaný tento článok.

Učiteľ Hág

Jozef Hág sa narodil 23. 9. 1931 v Palúdzke, okr. Liptovský Mikuláš. Jeho rodičmi boli Emil Hág a Júlia, rod. Kováčiková. Jozef Hág študoval na 8-ročnom gymnáziu M. M. Hodžu v Liptovskom Mikuláši. V školskom roku 1949/1950 bol jedným z 39 študentov VIII.A triedy a jeho triednym profesorom bol Oldřich Nuska. Na Nižšej strednej odbornej škole so sídlom vo Veľkých Stankovciach, ktorá mala 2 triedy aj na škole v Sedličnej, došlo od 1. septembra 1950 k viacerým zmenám. Riaditeľ školy Štefan Štukovský bol preložený do Sološnice a novým riaditeľom sa stal Augustín Nad'ovič. Vtedy prišlo do školy niekoľko nových učiteľov, medzi nimi aj Jozef Hág a Elena Goliášová. Tí sa zakrátko zosobášili. Manželstvo uzavreli dňa 26. 6. 1951 v Malých Stankovciach. Rodičia pána Hága boli v čase uzavretia manželstva už nebohí.

Jozef Hág, okrem toho, že bol učiteľom, sa v roku 1952 stal osvetovým dôverníkom a knihovníkom v Sedličnej. Postaral sa o premiestnenie knižnice do miestnosti MNV a o jej znovuoctvorenie. Knihy sa vypožičiavali týždenne. Tieto funkcie vykonával až do nástupu na vojenskú prezenčnú službu 1. novembra 1952. Na jeseň 1954 sa vrátil z výkonu vojenskej prezenčnej služby a vo voľbách bol zvolený za poslanca MNV v Sedličnej. 28. októbra 1956 bola otvorená Osemročná stredná škola vo Veľkých Stankovciach (terajšia základná škola) a Jozef Hág prešiel učiť do tejto novej školy, kde učil až do odchodu do dôchodku.

Na škole učil prírodopis, práce na záhradke a starostlivosť o ovocné stromy a kríky. Medzi žiakmi bol obľúbený a vedel si nájsť prístup ku každému. Okrem svojej práce učiteľa bol aktívny v rôznych smeroch. Bol uznávaným odborníkom na záhradkárčenie a ovocinárstvo.

Svojej záhrade pri rodinnom dome v Sedličnej venoval veľa času a bolo potešením jeho záhradu vidieť, bolo to niečo nádherné. Bol vášnivým numizmatikom a za, pre neho vzácne mince, dokázal utrátiť veľké peniaze. Bol aj známym včelárom a pri tejto činnosti spolupracoval so známymi včelármi, ako boli páni MVDr. Alois Vašica, Jozef Čaňo, Rudolf Straka, Jozef Poruban, Dušan Machunka, Jozef Mojžiš z Malých Stankoviec a učiteľmi, ako Pavol Mocko z Veľkých Bieroviec.

Mal aj jednu slabosť, v prácach v domácnosti bol doslova laik. Raz sa sám priznal, že on si nevie uvariť ani čaj. Keď v roku 1986 ovdovel, tak sa druhýkrát oženil. Za druhú manželku si zobral pani Annu Haršányiovú z Trnavy. Zomrel 18. 2. 2015 v Trnave. Jeho druhá manželka sa z našej obce odsťahovala v 2016 do Trnavy, kde 21. 5. 2022 vo veku 89 rokov zomrela. Počovaná je na Starom cintoríne v Cíferi.

ustanovená za kronikárku obce Sedličná a odvtedy robila zápisy do obecnej kroniky. Okrem svojej práce v škole diaľkovo študovala na Pedagogickej fakulte, kde si dopĺňala svoje vzdelanie. Neskôr sa venovala kultúrno-osvetovej činnosti v obci Sedličná a od roku 1955 viedla Miestnu ľudovú knižnicu. Tá bola hojne navštevovaná a ročný počet výpožičiek presiahol 500 zväzkov. V roku 1956 bola školská budova postupne odovzdaná na kultúrno-osvetovú činnosť a bola tam aj Miestna ľudová knižnica. 28. októbra 1956 bola otvorená Osemročná stredná škola vo Veľkých Stankovciach, kde Elena Hágová prešla učiť aj so svojím manželom.

Na novootvorenej škole učila na 2. stupni slovenský jazyk, ruský jazyk a ako nepovinný predmet aj nemecký jazyk. Trápilo ju, že jej žiaci, ktorí prišli z 1. stupňa, mali problémy s vybranými slovami, teda kedy písať „i“ a kedy „y“.

Elena Hágová (vpravo) so sestrou Antóniou

Elena Hágová, rod. Goliášová, sa narodila 6. 2. 1930 v Rozvadzoch rodičom: Jánovi Goliášovi (27 ročný) a Agnese, rod. Martinkovej (27 ročná). V školskom roku 1950/1951 prišla učiť na Strednú školu do Sedličnej, kde sa zoznámila s Jozefom Hágom a zakrátko uzavreli manželstvo. V roku 1952 bola

A dostala výborný nápad. Vybrané slová pospájala do veršov a to tak, že v tých veršoch boli vybrané slová len po b, m, r a podobne. Tie verše sa žiaci ľahko naučili, pri diktáte si ich premietli v hlave a známky z diktátov sa výrazne zlepšili. Dávala nám za domáce úlohy napísať slohové práce na rôzne témy, na čo som sa

veľmi tešil. Mňa si obľúbila a vodila ma na rôzne recitačné preteky, najviac z ruského jazyka - Puškinov pamätník, kde som povyhrával veľa cien. Nuž, takáto bola naša pani učiteľka, chcela naučiť a vedela naučiť. A nebola len učiteľka, niekedy skôr akoby druhá mama. Nezabudnuteľné zostanú tiež niekoľkodňové výlety po Slovensku, ktoré organizovala aj vo svojom voľnom čase

Osud jej a jej manželovi nedoprial mať vlastné deti, a tak si adoptovali syna Emanuela, ktorý sa narodil v roku 1957 v Bratislave. A ten bol, v dnešnej dobe sa tomu vraví, „*hyperaktívne dieťa*“ a užili si pri jeho výchove svoje. Emanuel, keď dospel, oženil sa s Annou, rod. Minárikovou, a v roku 1980 sa odsťahovali z Trenčianskych Stankoviec.

Neskôr sa jej podlomilo zdravie a odišla z tohto sveta až príliš skoro. Zomrela 3. 5. 1986 v Novom Meste nad Váhom. Pochovaná je na cintoríne vo Veľkých Stankovciach, hrob č. 10276.

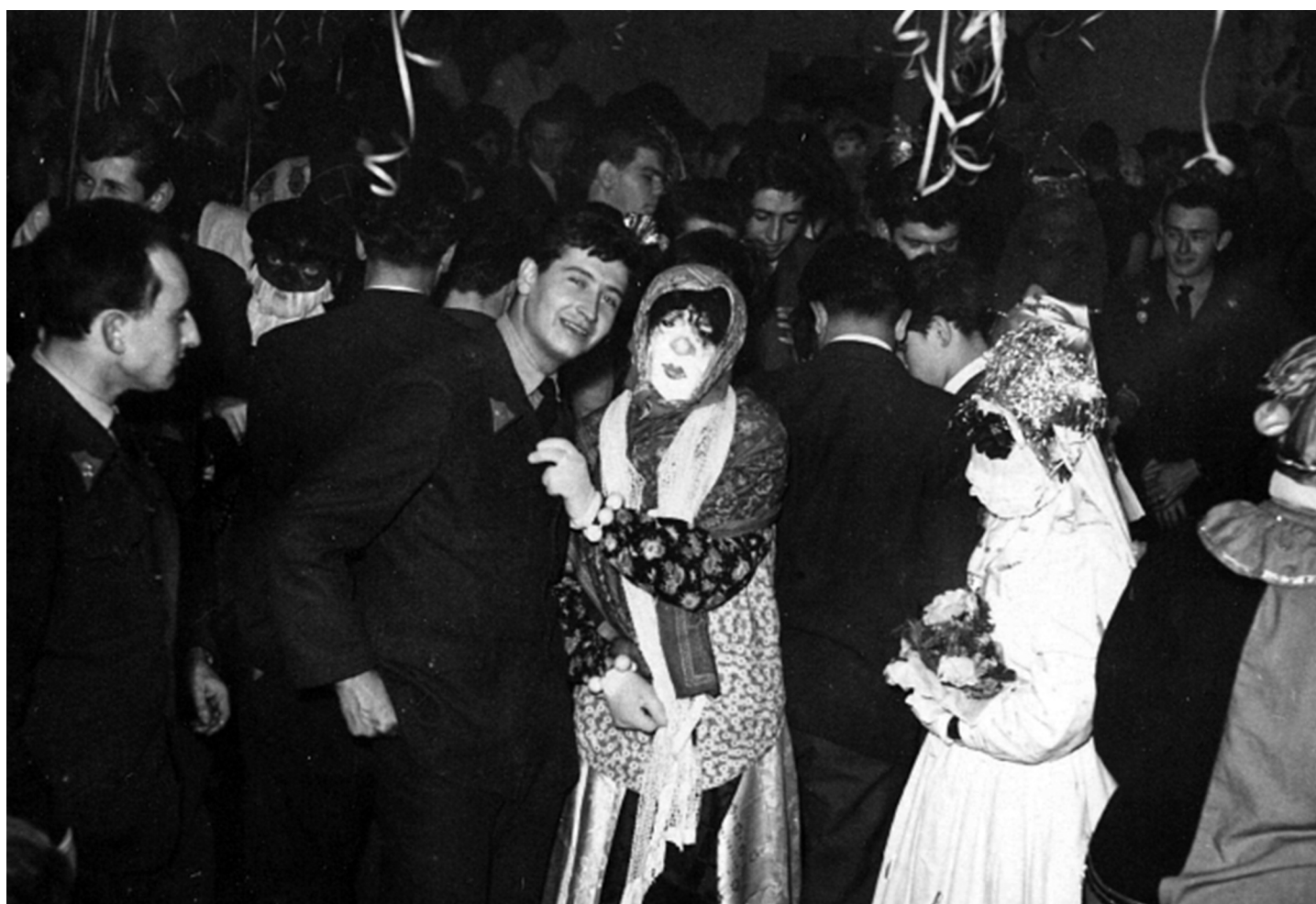
Odpočívajte v pokoji, naši bývalí učitelia, sme radi, že sme zažili tú bývalú dobu a mohli byť vašimi žiakmi. Dali ste nám do života dobré základy a za to vám patrí úprimná vďaka.

Štefan Šmatlák

Fašiangy vo Veľkých Stankovciach

Historické foto

Strach musel ísť bokom

Naši súčasníci

Málokomu sa podarí zúčastniť sa na dvoch z najťažších bežeckých pretekov na svete - na Havaji a v Austrálii v štýle Spartan Race, teda behu s prekážkami (rúčkovanie, nosenie záťaž, brodenie, plazenie, beh po „kladine“ a podobne). V našej obci býva pán Richard Obert v časti Veľké Stankovce a on sa týchto pretekov zúčastnil. Pretekov, kde sa zišlo viac ako 3 - tisíc účastníkov z celého sveta.

Richard Obert pri preteku

V Sydney

Richarda sme trochu vyspovedali a dozvedeli sa, že už v roku 2022 sa zúčastnil pretekov Spartan Race Ultra (50 km a 70 prekážok), ktoré sa konali severne od mesta Honolulu na Havaji v národnom parku, kde natáčali film Jurský park. Podme však k tomu, čo zažil Richard tento rok v Austrálii.

Richard, ako sa preteky nazývali a kde boli?

„Podujatie sa uskutočnilo blízko Sydney v Austrálii v okrsku Picton. Volalo sa Spartan Race Trifecta a skladalo sa z troch pretekov počas dvoch dní, výsledky sa na záver sčítavali. V prvý deň boli dve etapy 5 a 10 km, druhý deň jedna na 21 km. Vo svojej kategórii som skončil na 11. mieste.“

Aký si mal pocit, nebanoval si, že si sa na to dal?

„Nadával som si počas celých pretekov, že som sa na to dal, bolo to nesmierne náročné. No keď som prišiel do cieľa a zavesili mi na hrud' medailu, tak prišlo obrovské zadosťučinenie.“

Aké ste mali počasie počas pretekov?

„V Austrálii bola jar, preteky boli počas septeembra, ako u protinožcov, proste obrátený režim. Počas pretekov bolo okolo 35 stupňov v tieni. Neviete si predstaviť, ako nás slnko spieklo, bez krému s ochranným faktorom 50 sa nedalo ísť.“

Nemal si strach z austrálskej prírody?

„Strach som možno mal, ale musel ísť bokom, ak som chcel niečo dosiahnuť. Ubez-

pečili nás, že hady sú zalezené v zemi, pretože hluk od tisícov bežcov ich vystrašil. Okolo trasy sme však mŕňali neskutočné množstvo rôznych kostier živočíchov. Zvláštny pocit to bol.“

Čo všetko si videl počas pobytu v Austrálii? Mal si na to vôbec čas?

„Veľmi sa mi páčilo mesto Sydney. Asi najviac mi utkveto v pamäti pohorie Blue Mountains. Už názov hovorí o modrej farbe, ktorej nádych majú eukalyptové lesy nad ránom a pri veľkom teple, kedy pary spôsobujú tento nádherný efekt. Bol som tiež na najkrajšej pláži Austrálie Gold Coast.“

Čo ťa najviac zaujalo v tomto d'alekom svete?

„Pohoda ľudí všade navôkol. Tiež dôsledné dodržiavanie všetkých predpisov, na to nie sme zvyknutí.“

Richard, a aká je tvoja ďalšia výzva?

„Úplne najťažšie spartanské preteky na svete – Death Race vo Vermonte v Severnej Amerike.“

Richard Obert je členom športového klubu STG (Spartan Training Group) v Trenčíne, trénujú v Hybku v bývalej hale Ozety Trenčín. Podľa toho, čo nám povedal, už len tušenie, že toto môže zvládnuť po dobrej príprave aj náš spoluobčan, nás mrazí a vyvoláva zimomriavky.

Veríme, že sa mu podarí ešte veľmi veľa podobných štartov a úspechov. Držíme mu palce!

Dušan Pevný

V cieľi pretekov

„Snaž se víc, hochu“

Príbeh zo života

Rukoval som 30. 7. 1965, lúčil som sa s kamarátmi u Šulkov - s Rudom, Mariánom Liptákom a Jožkom Letkom. V teplákoch a v trampkách. Narukoval som do Sušíc k hraničiarom spolu s Jankom Záhumenským a Pištom Kadákom. Po zdravotnej kontrole nás ostrihali, obliekli a dali nám čísla, kde bol napísané: „Psovod a prijímač Strážný.“

Následne nás odviezli do Strážného, kde sme si užíli drežúru. Každý deň po skončení zamestnania sme mali výbeh 5 km ku kaplnke vo výške 700 m.n.m. Po skončení výcviku som bol prevelený na pohraničnú rotu Brezník, ktorá bola hlboko v lese, asi 8 km od hraníc s Nemec-kom. Najbližšia osada od nás bola Modrava, kde išiel autobus iba ráno a večer. Podľa rozprávania domácich vraj sneh napadne v októbri a ešte v apríli budú snehové jazyky - toto môžem potvrdiť, že bola pravda. Niekedy napadlo aj meter snehu za noc.

Rotu sme mali vo výške 1340 m.n.m. Pokiaľ sa dalo, tak stravu nám vozil Vozka (vojak) na koňoch, a ak sa nedalo, tak nám ju vozil vrtulník. Mali sme služby za každého počasia. Počas prvých služieb sme, samozrejme, mali strach a za každým stromom sme „videli“ narušiteľa. Po čase sme si zvykli a náš strach pominul.

Pred mojím príchodom na rotu sa stala smrteľná nehoda na Medvedej hore, kde zlou manipuláciou so samopalom zastrelil kolega kolegu na 12 m vysokej veži. Obaja to boli Slováci. Jeden z Myjav - jediný syn rodiny Baranovičovej a druhý, čo to spôsobil, bol zo Senice. Práve prvú službu som dostal na pikete na Medvedej hore. Na veži na podlahe boli ešte flaky zaschnutej krvi. Bol to zvláštny a nepríjemný pocit.

Po príchode na rotu som dostal od odchádzajúceho psovoda do civilu výborného psa Sultána. Bol to ale pes ostrý a ja som na to doplatil. Bolo nás 6 psovodov a všetci okrem mňa už po týždni cvičili, iba ja nie. Veliteľ si ma zavolať a povedal: „Betáku, čo děláš, že nejsi na cvičáku se psem?“ Tak som mu povedal, že robím všetko preto, aby si na mňa Sultán

zvykol. Dával som mu salámu, syry, aj mäso, ale Sultán smútil za predchádzajúcim vojakom. Tak mi veliteľ povedal: „Snaž se víc, hochu!“

Po pár dňoch som vstúpil do klietky a ako som sa otáčal od dverí, tak zaútočil na mňa, že sa mi zahryzol do vnútornej strany stehna... Mám tam ako pamiatku 20 cm jazvu. Od ľaku som ho lopatou tresol po chrbte.

Následne ma odviezli krvavého na prápor do Kvildy a tam mi to zašili. Pri tom mi starý pán doktor podplukovník Danielka stihol povedať, že som mal veľké šťastie.

Keď som sa vrátil na rotu, stal sa zázrak. Po týždni som začal cvičiť so Sultánom bez problémov. Asi tá výplata s lopatou zaúčinkovala. V službe v noci či v zime mi pes zahrieval nohy.

Ján Beták

Ján Beták so psom Sultánom

Pokora

Zamyslenie

No čo, milí čitatelia, aj vy máte pocit, že toto čarovné slovo sa akosi v poslednom období vytráca z nášho slovníka? A nielen zo slovníka, ale aj zo života? Že je sakramentsky dôležité v dnešnej pretechnizovanej dobe byť dobrý, prvý, bezchybný? Ved' každý chce byť úspešný nielen v osobnom živote, ale aj v pracovnom. Ruku na srdce, kto by nechcel byť dobrý?

Pokora je, podľa mňa, stále veľmi silná stránka osobnosti. Mnohí si myslia, že dať najavo pokoru, znamená byť niečo ako... menejcenný, slabý. Vraj ten človek, ktorý dá najavo pokoru, dá najavo svoju slabú stránku charakteru. Dokonca si niektorí ľudia myslia, že pokora nás brzdi. V osobnom aj profesnom živote. Aj v kariére. Je to naozaj tak? Ja si však myslím, že opak je pravdou.

Je mi z toho smutno, keď rodičia učia už svoje malé deti byť tvrdými, neotáčať sa za druhými, byť bezchybnými, nemať čas na druhých, žiť vo svete, kde sa chyby netolerujú. Prečo mám pocit, že náš svet sa akosi mení? Je 21.

storočie, ľudstvo by už malo byť dostatočne poučené z predošlých chýb. Ale nie je. Je naozaj tak ťažké sa nepovyšovať nad ostatných?

Čo myslíte, milí rodičia, je naozaj veľmi ťažké vychovávať deti k tomu, aby neboli stredobodom pozornosti? Aby neboli až príliš drzé? Naozaj sa musia deti vyvyšovať nad druhými?

Pokorný človek si je vedomý svojich nedostatkov. Nevychvaľuje sa. Je čestný. Vie však oceniť aj druhých. Pokorní ľudia sú takisto tvoriví, vynaliezaví, zvedaví, tak, ako ostatní. A tiež vedia povedať svoj názor.

Verte mi, každý osobný rast, podľa mňa, vyžaduje určitú pokoru. Pokoru, ktorej je stále

vo svete menej a menej. Kam sa vlastne vytráca?

Nezabudnite, milí čitatelia, keď budete aspoň trochu pokornejší, budete šťastnejší. Viem, o čom píšem. Tajne dúfam, že slovo pokora nebude patriť v budúcnosti do cudzích slov alebo ho nenájde v Historickom slovníku ako historizmus.

J. M. Barrie raz povedal neskutočne krásnu a pravdivú vetu, ktorú mi potvrdili všetci zomierajúci ľudia, s ktorými som sa mohla ešte rozlúčiť: „Život je jedna dlhá cesta pokory.“ Tak, milí čitatelia, prečo si svoj život neurobiť krajším, pokiaľ nie je neskoro?

Alžbeta Jurigová

Rúcho pre germánske knieža

Zaujalo nás

Keď pred 18 rokmi objavili úplnou náhodou v Matejovciach pri Poprade hrobku germánskeho kniežaťa mysleli si najskôr, že je to bunker z druhej svetovej vojny. Kvôli stabilizácii podmačanej plochy začal bager hĺbiť jamu a narazil pri tom na poklad nevidanej hodnoty.

Dokončovanie rekonštrukcie odevu kniežaťa na figuríne spolu s autorkou

Miesto stavebných robotníkov nastúpili archeológovia a zistili, že hrobka bola v minulosti vykradnutá a tým, že ju vykrádači narušili, tak sa do komory dostala spodná voda, a tá zakonzervovala unikátne nálezy.

S konzerváciou a výskumom pomohli nemeckí odborníci, a tak sa zistilo, že hrobka je z obdobia okolo 400 rokov nášho letopočtu. Hoci sa nezachovala celá kostra mŕtveho kniežaťa, zostalo krásne pohrebne lôžko a značná časť pohrebnej výbavy. Dochovaný inventár naznačoval jej honosnosť.

Mŕtve knieža bolo podľa všetkého oblečené v honosnom rúchu. Bolo vyšívane zlatými niťami. Všetko nasvedčovalo tomu, že v hrobe bol pochovaný výnimočný muž, ktorému preukázali mimoriadnu poctu. Jeho vek určili na 20 až 25 rokov a jeho výšku na 172 cm. Slovensko sa tak roky pomaly pripravovalo na expozíciu nálezu, ktorý archeológovia prirovnávajú k európskemu Tutanchamónovi a nemá v Európe obdobu.

Nás teší, že pri príprave tejto expozície spolupracovala aj naša rodáčka Jana Zaujecová,

rod. Sedláčková. A my sme jej položili zopár otázok:

Na čo presne a ako si sa k tejto práci dostala?

„Oslovila ma archeologička Tereza Štolcová, ktorá sa spomínanému nálezu a jeho výskumu venuje už 18 rokov. Spolu s archeológom Karolom Pietom sú hlavnými aktérmi výskumu, zároveň tvorcami expozície Knieža z Popradu a jeho hrobka, ktorá je od augusta minulého roka sprístupnená pre širokú verejnosť. Mojou úlohou bolo vytvoriť pre túto unikátnu expozíciu hypotetickú rekonštrukciu odevu kniežaťa so všetkými vrstvami, ale i textíliami, ktoré pravdepodobne v hrobke na sebe a pri sebe knieža mal.“

Čo to pre teba znamenalo?

„Znamenalo to pre mňa veľmi veľa, keďže ide o významný a jedinečný nález. Spolupráca s archeologičkou Terezou mi okrem hodnotných skúseností a nových poznatkov priniesla i vzácne priateľstvo.“

V čom spočívala samotná realizácia?

„Keďže sa dochovali len fragmenty textílií a koží, nebolo možné zrekonštruovať odev verne a realisticky. Išlo teda o hypotetickú rekonštrukciu, ktorá sa opierala o podrobný exaktný archeologický výskum. Samotnej rekonštrukcii predchádzalo obširné štúdium materiálov, výber textílií, ich patinovanie a tvorenie skúšok. Najskôr bolo potrebné dať odevu nejaký vizuál, teda návrh, vybrať materiály a následne odev zrealizovať. Najdôležitejšie boli poznatky a zistenia

Obliekanie figuríny s archeologičkou Terezou Štolcovou pred inštaláciou do expozície v Podtatranskom múzeu v Poprade

Hotová rekonštrukcia odevu kniežata na figuríne v zrekonštruovanej hrobke v Podtatranskom múzeu v Poprade

počas výskumu, ale tiež sme si uvedomovali zodpovednosť nad výberom formy odevu, takže mi záležalo na výtvarnosti a celkovom vyznení. Materiály, ktoré som na odev použila, boli čistý ľan a 100 % vlna. Podarilo sa mi v Čechách objaviť tkaniny, ktoré mali čisto prírodný a naturálny charakter a vyzerali ako ručne spracované. Ďalším krokom bolo vytvorenie strihov zhotovených podľa iných európskych dochovaných nálezov z tohto obdobia, a to nález Tornsbergu a Damendorfu. Významným ozdobným prvkom tuník a plášťa kniežata sú kartičkové tkanice utkané ručne na kartičkách z vlnených priadzí, ktoré pre odev vytvorila textilná reštaurátorka Anna Blonská. Odevy som pre expozíciu vytvorila dva - jeden sa nachádza v zrekonštruovanej hrobke v hĺbke 5 m a druhý v expozícii. Odev sa skladá z dvoch tuník - spodnej ľanovej a vrchnej červenej z vlny bez rukávov so zlatou výšivkou, súkenných nohavíc, opaska, ovinovačiek a plášťa so strapcami. Súčasťou zadania bolo i vytvorenie ostatných textílií, ktoré sú v zrekonštruovanej hrobke vystavené ako inventár zomrelého."

Máš nejakú zvláštnosť z tejto zaujímavej práce?

„Súčasťou realizácie boli dve špeciálne pre tento účel vytvorené figuríny, ktoré mi tvorili v ateliéri spoločnosť niekoľko mesiacov počas celej realizácie odevu. Jednu ležiacu a jednu stojacu. Pracovne sme ich s Terezou nazývali stojaci alebo ležiaci Johnny. Pred dokončením som odev obliekla môjmu najstaršiemu synovi Viktorovi, ktorému veľmi „sadol a pristal“. Autorom výstavy sa ako živý model pozdával, takže absolvoval s nami profi fotenie v odevu kniežata priamo v Poprade pred samotnou inštaláciou expozície. Odev som inštalovala spolu s Terezou priamo v zrekonštruovanej hrobke. Určite to bola pre mňa výnimočná skúsenosť.“

Kde môžu ľudia vidieť samotnú expozíciu?

„Expozícia sa nachádza v Podtatranskom múzeu v Poprade pár minút od vlakovej stanice. Výstava je naozaj krásna a jedinečná, na európskej úrovni. Je interaktívna a prezentovaná vždy so zaujímavým výkladom o náleze. Otvorená denne okrem pondelka od 9.00 - 16.00 hod. Vstupy na výstavu sú každú celú hodinu. Určite ju odporúčam a stojí za vzhliadnutie.“

Jana Zaujecová, Dušan Pevný

Spodná ľanová tunika kniežata na mojom synovi Viktorovi

Autor fotografií Milo Fabian

Priamy prenos služieb Božích

Info

V 1. pôstnu nedeľu dňa 18. februára 2024 o 10.00 hod. bude priamy prenos služieb Božích z evanjelického kostola v Trenčianskych Stankovciach, ktorý odvysiela slovenská televízia RTVS na druhom programe.

Slávnostným kazateľom bude dôstojný brat biskup Západného dištriktu ECAV na Slovensku Mgr. Ján Hroboň.

Srdečne vás pozývame zúčastniť sa tejto udalosti priamo v chrámovom spoločenstve alebo z pohodlia vašich domovov.

S úctou a modlitbou Jarmila Petruľová

Stankovčania pri prvých koncertoch Tublatanky **Takí sme boli**

Niekde po ceste autom, nedávno, som započul informáciu o výročí hudobnej kapely Tublatanka - 40 rokov na scéne. Najskôr som si povedal: „Bože, to je už toľko?“ Potom som prehodil mód a s úsmevom som začal spomínať. Ved' to málokto vie, že prvé veľké koncerty slovenskej legendy v Trenčíne a okolí sme robili my, Stankovčania. To už je toľko rokov?

Keď som sa ako mladý „junák“ dozvedel, že vznikla takáto kapela, chcel som sa s nimi spoznať bližšie. Tak som jedného dňa sadol do otcovho auta a hybaj do Bratislavy za nimi. Vedel som, že sedávajú na pive u Mamuta alebo u Františkánov. Mal som šťastie, že som ich stretol hneď v prvom podniku. Maťo Sarvaš, vtedy ich manažér a najmä textár mi sadol od prvého momentu. Bol pri ňom aj Maťo Ďurinda, no ten mal svoj svet v gitarových rífoch.

Odišli sme domov ku Sarvašovi a začali sme spriadať spoločné plány. Koncertov s Tublatankou sme urobili niekoľko, no mne najviac ostali v pamäti dva.

Jeden sme robili v kultúrnom dome v Trenčíne, pretože v tom čase nebolo haly v Trenčíne, kde by sme mohli dať fanúšikov pod pódium, čo v Turnej nemali problém. Bol to trojkoncert kapiel. Hoja Ďunda z Púchova, potom Tublatanka a vrchol bol Zlatý slávik - Citron z Ostravy. Celé ozvučenie mali na starosť Ostraváci. Neviem, či niekedy predtým alebo potom bola tak silná aparatura v tomto „kultúraku“, no keď ju postavili a postavil sa pred ňu človek za maximálneho výkonu, tak s ním kývalo, ako pred prúdovým lietadlom.

Sála bola beznádejne vypredaná a množstvo ľudí, ktorí sa chceli dostať dnu pretlačilo obrovské sklá na fasáde budovy, a tak sme museli riešiť veci s bezpečnostnými zložkami.

Keď sa oprel Maťo Ďurinda do strún a spustil

gitarový úvod s piesňou „Skúsime to cez vesmír“, hala šalela. Vtedy to bola absolútna novinka. Ďuro Černý búchal do bicích o dušu a Paľo Horváth všetko držal nad vodou svojou basovou linkou.

Po všetkom sme sa stretli večer v hoteli pod hradom v Beckove. Spali tam Citronáci, aj Tublatanka. Do rána sme debatovali a popíjali v dobrej nálade. Dozvedeli sme sa tam, že názov je odvodený od opice Tublat z knihy džunglí a po vzore Moravanky (predstavte si...), si dala táto rocková kapela názov Tublatanka.

Na koncert mal bubeník Citronu nemilé spomienky, pretože mu Ďuro Černý údermi porobil preliačiny na blanách bicích, ktoré sa vtedy vozili iba z Nemecka a tieto boli takmer nepoužiteľné, na výmenu tam nič nemal...

Druhý koncert, ktorý sa mi vryl do pamäti, sme robili pri zraze mládeže trenčianskeho okresu v amfiteátri v Mníchovej lehote. Viac ako dve tisíc ľudí, beznádejne plný „amfik“ a my, Stankovčania, opäť všetko pod dohľadom. Vtedy bol manažérom Tublatanky Juro Farkaš, gitarista z Elánu. Neuveriteľný večer mal však tienistú stránku... Až na koncerte nás upozornili, že medzi divákmi je niekoľko príslušníkov ŠTB (tajnej polície), ktorí, akože, strážili poriadok... Samozrejme, končilo to až výsluchmi na polícii. Ale to nás vôbec neodradilo.

V jeden okamih ma zavolať Farkaš, aby som sa išiel pozrieť, čo sa deje za sociálnym zaria-

dením... Eštebáci si tam vyťahovali po jednom mladých chalanov a drvili ich tam pelendrekmi po celom tele.

„Čo vám urobili tí chalani?“, zakričal som na nich. Vletel som medzi nich a žiadal, aby s tým okamžite prestali. No, samozrejme, nič takého nemali v pláne. Dokonca si ukazovali, ktorého človeka si vytiahnu z davu... Okamžite som letel za okresným náčelníkom polície, ktorý sedel v tzv. šéfovskej miestnosti. Žiadal som ho, aby s tým prestali. Bol som hlavným poriadateľom a poznal ma, tak sa vášne o chvíľu skončili...

Koncert výnimočný, Tublatanka si divákov úplne podmanila, no ja som mal hrozný pocit bezmocnosti a pred samotnou kapelou som sa nikdy neodvážil o tom hovoriť.

Boli to zlaté časy rockovej revolúcie v krojoch a textoch legendy Tublatanka v spojení so Sarvašom. Som hrdý, že som sa s nimi vtedy zblížil a dodnes mám na to krásne spomienky. So Sarvašom sa sem tam niekde stretnem, Maťo Ďurinda žije v inej „lige“ a inom svete, ale neobídeme sa.

A tak prajem týmto chalanom veľa dobrých nápadov a energie do ďalších rokov hudobnej činnosti.

Dobrý pocit mám z toho, že my, Stankovčania, sme ich v prvých rokoch prezentovali v našom okrese. V tých časoch nik iný. Aj tu je naša stopa veľká. Sme na ňu hrdí!

Dušan Pevný

mo szm trenč. stankovce uvádza

V RÁMCI TROJDNÉHO ZRAZU MLÁDEŽE
na MNÍCHOVEJ LEHOTE pri TRENČÍNE (3 km)
koncert skupiny

TUBLATANKA

19. JÚNA 87
o 19.00 hod.

S MOŽNOSŤOU STANOVANIA
amfiteáter mních. lehota
k.d. trenč. turná (2 km od M.L.)

NÁHRADA ZA 4.6. 87
na slovensku má iba pár koncertov, využite
jeden z nich

Rád strieľam góly

Mladé talenty

Martin Minárik má 17 rokov a býva striedavo v Malých Stankovciach a v Trenčíne. Od malička hráva futbal v Trenčianskych Stankovciach a navštevuje Súkromnú strednú športovú školu v Trenčianskych Tepliciach. Futbal je jeho najväčšie hobby, ktorému by sa rád venoval do budúcnosti nielen ako hráč.

Martin Minárik

Martin, takto na úvod, aké boli tvoje futbalové začiatky? Kto ťa k futbalu priviedol?

„Futbal hrávam už od mojich štyroch rokov. S mojím otcom som si chodil zakopať a to boli moje prvé kopnutia do lopty. O rok na to som išiel na prvý futbalový tréning v klube Trenčianske Stankovce. Zo začiatku to bolo pre mňa náročné, pretože som bol o dosť mladší ako os-

tatní a nebolo ľahké zapadnúť. Ale pamätám si, že ma chalani do partie prijali ešte ako dieťa veľmi dobre. K futbalu ma teda priviedol otec, za čo som mu veľmi vďačný.“

Na akom poste hráš? Ako sa ti darí?

„Tak momentálne hrám hrotového útočníka, ale za celú moju kariéru som vyskúšal už veľa postov, ako bolo hlavne stredný záložník, ľavé a pravé krídlo a pod. Posledné dve sezóny už hrávam len

hrotového útočníka a zatiaľ sa mi veľmi darí, strieľam góly, pomáham tímu, takže som spokojný.“

Kto je tvoj futbalový vzor?

„Od malička som obdivoval ako každý chalan Messiho a RONALDA. V podstate sú mojim vzorom obidvaja. Messiho obdivujem v tom, ako má nastavené myslenie na ihrisku a tiež jeho prácu s loptou. A RONALDA obdivujem za jeho mentalitu a to, ako na sebe pracuje, stará sa o svoje telo, aj keď už má kúsok pred štyridsiatkou. Neuveriteľné. Oni ma motivujú byť lepším a lepším.“

Ako vidíš svoju futbalovú, ale aj súkromnú budúcnosť? Čo by si chcel dosiahnuť?

„Všetci mladí futbalisti na svete snívajú stať sa profesionálnym futbalistom a hrať pre tie najlepšie kluby na svete. Samozrejme, snívam o tom aj ja, hrať pred päťdesiatitisícovým publikom. No pre mňa v budúcnosti bude dôležité sa hlavne športom baviť a hrať pre zábavu, pre kolektív. Okrem hrania futbalu by som sa rád stal aj trénerom. Trénovať a predávať moje skúsenosti mladším a zlepšovať ich.“

Máš nejaký veselý, vtipný zážitok/skúsenosť z kabíny, ihriska?

„Tak takých veselých zážitkov je nespočetné množstvo. To sa ani nedá pamätať. Keď sme vyhrali zápas v dueli medzi druhým a tretím tímom v tabuľke, tak vtedy vládla medzi nami v kabíne výborná nálada. A spomínam si na jeden zápas, mal som v ten deň narodeniny, doniesol som niečo pod zub a najkrajší darček bola pre mňa bolo to, že mi všetci zagratalovali, zápas sme vyhrali a ešte som dal aj gól.“

Monika Pevná

Silvestrovský futbal

Kalendárny rok

Osveta

Uplynulo už niekoľko dní, keď sme oslavovali začiatok nového kalendárneho roka 2024. Kalendár je systém rozdelenia času. Deň, mesiac a rok sú základom delenia vo všetkých kalendároch. Ak je kalendár založený na pohyboch Mesiaca, nazýva sa mesačný (lunárny) kalendár. Ak sa berú do úvahy pohyby Mesiaca a zmeny polohy Zeme voči Slnku, kalendár sa volá mesačno-solárny alebo lunisolárny. Ak pri jeho zostavovaní bol braný zreteľ len na zmeny polohy Zeme voči Slnku, ide o solárny kalendár.

Náš súčasný kalendár sa nám zdá ako pevný systém. Začal sa písať v roku 45 pred naším letopočtom, keď Július Caesar pridal do rímskeho kalendára priestupné dni a vytvoril Juliánsky kalendár. Približne o 1 500 rokov neskôr ho ešte upravil pápež Gregor XIII. a vytvoril tak Gregoriánsky kalendár, ktorý sa na Slovensku a v podstatnej časti sveta sa používa dodnes. Rok má 12 mesiacov a nový rok sa začína 1. januára. Už v minulosti boli však viaceré pokusy o zmeny kalendára. Začiatkom 20. storočia bol navrhovaný trinásťmesačný kalendár, ktorý bol rozdelený na štyri týždne (28 dní). Týždne v tzv. Pozitivistickom kalendári nasledovali od pondelka do nedele a mesiace boli pomenované v chronologickom poradí po známych osobnostiach, ktoré nejakým spôsobom ovplyvnili svet. Keďže trinásť mesiacov s počtom 28 dní činí dohromady len 364 dní, bol na koniec roka pridaný tzv. Ročný deň. Ten mal nasledovať po sobote 28. decembra a zároveň ešte nebola nedeľa 1. januára. Na podporu danej reformy vznikla v roku 1923 Medzinárodná liga fixných kalendárov, aby danú zmenu podporila pred Spoločnosťou národov. Navrhovaný kalendár mal veľkú podporu v Spojených štátoch amerických. Proti bola hlavne židovská časť sveta. Napriek veľkej podpore hospodársky vyspelých krajín nový návrh kalendára v roku 1931 nebol prijatý.

Počítanie nášho kalendárneho času sa začalo narodením Ježiša Krista na základe návrhu rímskeho opáta Dionysia Exiguusa v roku 525. Čo sa udialo pred narodením Krista sa uvádza pred našim letopočtom (pr.n.l.), prípadne pred Kristom. Ľudská história však netrvá len posledných dvetisíc rokov, ale siaha oveľa hlbšie do minulosti a navyše, nie všetci pozemšťania sú vyznávači kresťanstva. Ak sa pozrieme na situáciu vo svete, židia, kresťania, moslimovia, budhisti a ďalší ľudia iných náboženstiev sa momentálne nachádzajú v úplne odlišných rokoch. Svoje kalendáre používajú v občianskom i náboženskom živote.

Juliánsky kalendár - letopočet sa počíta od narodenia Krista. Pravoslávna cirkev používa Juliánsky kalendár dodnes na výpočet dátumu Veľkej noci, a taktiež podľa neho oslavuje Vianoce. Nový rok tu začína (podľa Gregoriánskeho kalendára) 14. januára.

Čínsky kalendár - čínsky letopočet sa počíta od roku 2698 pr. n.l. Podľa daných údajov v tradičnom čínskom kalendári je teda rok 4722. Používa sa v Číne, Taiwane, Japonsku, Vietname, Kórei. Jeho využitie však spočíva len v náboženskom živote a pri organizácii tradič-

ných sviatkov. Daný kalendár patril medzi najstaršie dátumové systémy. Používal sa do roku 1949, keď Čína prešla na Gregoriánsky kalendár. Čínsky nový rok 2024 (známy aj ako sviatok jari) sa bude konať v znamení Dreveného draka a začne sa 10. februára 2024.

Budhistický kalendár - budhistický letopočet sa počíta od roku 544 pr. n.l. Podľa daného kalendára by bol rok 2568. Nový rok začína v polovici apríla. Používajú ho budhisti pri náboženských tradíciách a sviatkov v juhovýchodnej Ázii.

Etiópsky kalendár - nový rok začína (podľa nášho Gregoriánskeho kalendára) vždy 11. septembra. Podľa Etiópskeho kalendára je rok 2016. Rozdiel 7-8 rokov medzi Etiópskym a našim kalendárom je spôsobený odlišným pohľadom na dátum narodenia Ježiša Krista.

Židovský kalendár - daný kalendár začína na stvorení sveta, symbolickou udalosťou, ktorá sa podľa judaistov odohrala pred 5785 rokmi. Nový rok v Hebrejskom kalendári začína sviatkom Roš Hašana a slávi sa prvý alebo druhý deň v mesiaci Tišri. Podľa nášho kalendára je to niekedy v mesiacoch september-október (počet dní v roku v hebrejskom a gregoriánskom kalendári je rozdielny).

Islamský kalendár - islamský letopočet začal v roku 622 (podľa Gregoriánskeho

kalendára) udalosťou, keď prorok Mohamed odišiel z Mekky do Mediny. Ide o lunárny kalendár, ktorý má o 11 dní menej. Oba kalendáre sa voči sebe pohybujú. Podľa islamského kalendára sa píše rok 1446.

Thajský kalendár - v danej krajine sa stále používa tradičný budhistický kalendár, ktorý je však prečíslovaný na gregoriánsky od roku 1888. Dni v ňom súhlasia s gregoriánskym kalendárom, líši sa len poradové číslo daného roku. Oproti nášmu kalendáru je ten thajský o 544 rokov popredu. Takže v Thajsku je rok 2568.

Indický kalendár - oficiálne sa začal používať v roku 1957. Začína sa počítať sedemdesiatosem rokov po narodení Ježiša Krista. Takže v Indii majú rok 1937. Nový rok nezačína 1. januára, ale na jar.

Kalendár v Severnej Kórei - kalendár sa menil v roku 1997. Deň narodenia Kim Ir Sena 15. 4. 1912 sa stal dňom Slnka a zároveň základom nového severokórejského kalendára. V KĽDR sa aktuálne píše rok 112. Takéto počítanie používajú noviny, rozhlasové stanice, verejná doprava a uvádza sa aj na rodných listoch.

Južná Kórea - tradične (nie oficiálne) používa kalendár Dangun podľa legendárneho založenia Kórey a píše už rok 4356.

Jozef Kadák

Legendárne novoročné ochladenie

Z archívov

Žijeme v dobe globálneho otepľovania a tie zimy, ktoré zažívame posledné roky, sa dajú nazvať zimami už asi len podľa kalendára. Skôr sa to podobá na predĺženú jeseň, alebo skorý jar. Starší z nás si však určite pamätajú na iné zimy, ktoré zažili v dobe svojej mladosti alebo v detstve. V tomto roku sme si pripomenuli legendárne prudké a extrémne novoročné ochladenie, ktoré prišlo pred 45 rokmi a to 1. januára 1979.

Koniec roku 1978 sa v Československu niesol v znamení príjemných teplôt, ktoré niekde dosahovali aj dvojciferné hodnoty, podobne ako koncom minulého roku 2023. V posledný deň roku 1978 sa však rýchlo začalo ochladzovať.

Po teplom Silvestri prišiel mrazivý Nový rok 1. januára 1979. Aj vtedajšie Československo zasiahlo prudké ochladenie, ktoré spôsobilo energetickú krízu. Ľadový vietor od severu priniesol jav, ktorý sa odvtedy na našom území neopakoval. Zlyhala celá elektrizačná sústava, z prevádzky vypadli mamutie zariadenia v povrchových hnedouhoľných baniach na severe Čiech. No nielen to. Vagóny s naloženým uhlím už boli také zmrznuté, že sa nedali vykladať a boli značne poškodené. Kalamite predchádzal neuveriteľný teplotný skok v noci zo Silvestra na Nový rok. Z teplôt, ktoré sa pohybovali okolo 10 až 15 stupňov nad nulou, sa na Silvestra začalo prudko ochladzovať. V priebehu necelých 24 hodín sa už na viacerých miestach republiky teploty dostali pod hranicu 20 stupňom pod nulou. Studený vzduch navyše zotrval na väčšine vtedajšieho územia ČSSR niekoľko dní takmer bez pohybu. Pohroma zastihla ľudí nepripravených.

Napriek tomu, že meteorológovia varovali pred prílivom studeného, pôvodom arktického vzduchu niekoľko dní dopredu, ľudia boli k varovaniam skeptickí a mnohí neboli na také prudké ochladenie pripravení. Silné mrazy podobného rázu prevládali na Slovensku niekoľko

dní. Začali obmedzovať bežný chod života. Viaznuce zásobovanie v zimných mesiacoch ovplyvňovalo najmä možnosti vykurovania. Štát pristúpil k obmedzeniu fungovania nie nevyhnutnej infraštruktúry. Nezamrzala len voda, ale aj nafta v nákladných autách a autobusoch. Niektoré autá primrzli k ceste a nemohli sa pohnúť. „*Nepripúšťali sme si, že by sa čosi podobného mohlo u nás stať, a to sa nám vymstilo,*“ hovorí dobový hlas moderátora. Systém centrálného vykurovania, na ktorý boli odkázaní mnohí ľudia, skolaboval. Zamrzlo niekoľko sto vlakov naložených uhlím a koksom určenými nielen na vykurovanie, ale aj ako palivo do tepelných elektrární. Väčšina verejných budov sa prestala vykurovať, mohli ich len temperovať. Skolabovala doprava. Pamätníci tvrdia, že na zemi boli spadnuté zmrznuté vtáky. Praskali vodovodné potrubia i stromy. Nasađením armády, vojenských pluhov a obrnených transportérov sa základné potraviny dostali až do najzapadnutejších dedín. V tom istom čase platilo aj nariadenie vlády o zákaze verejného osvetlenia ulíc. Obmedzilo sa tiež vysielanie Československej televízie. V bežných dňoch vysielali oba jej kanály až od 20. hodiny, v sobotu a nedeľu – od 18. hodiny.

Všetci, čo v tom čase chodili do školy, si určite spomenú na trojtýždňové uhoľné prázdniny, ktoré potom nasledovali. Dňa 5. januára 1979 Ministerstvo školstva Slovenskej socialistickej republiky (v rámci federalizácie po roku

1968 mali obe časti republiky vlastné školské rezorty) nariadilo od pondelka 8. januára 1979 predbežne do 14. januára 1979 mimoriadne školské prázdniny. Ani po týždni situácia neumožňovala návrat žiakov do škôl. Uznesením vlády Slovenskej socialistickej republiky z 11. januára 1979 sa školákom predĺžilo voľno o ďalšie dva týždne.

Do lavíc sa žiaci vrátili v pondelok 29. januára 1979. Predĺženie uhoľných prázdnin zmenilo i harmonogram školského roka. Jarné prázdniny sa zrušili úplne a neboli povolené ani celodenné výlety. Prvý polrok sa skončil až 16. februára 1979. Ďalšie pokyny sa týkali priebehu výuky. Žiaci základných škôl od 5. ročníka vyššie sa 15. januára 1979 (pondelok) mali dostaviť do svojich škôl na prebratie pokynov k zopakovaniu prebraného učiva. Maturanti, u ktorých hrozilo, že školy nebudú môcť navštíviť, dostali pokyny k opakovaniu učiva poštou. V priestoroch škôl pokračovala činnosť školských družín určená pre žiakov 1. až 5. ročníka, ktorá bola zameraná na voľnočasové aktivity, ale aj na zopakovanie už prebratého učiva.

Uhoľné prázdniny z januára roku 1979 ostali v pamäti mnohých ľudí, či už ich zažili ako žiaci alebo ako učitelia. Niektorým pripomenú nedávne časy pandémie COVID-19, hoci dištančné vzdelávanie dávnejšej minulosti s tým dnešným online vzdelávaním už porovnávať nemožno.

Štefan Šmatlák

Kaukaz 2023 (Arménsko, Gruzínsko, Azerbajdžan)

Prechod cez hranicu do Gruzie bol bez problémov. Už prvé km od hranice nám ukázali pravú tvár Gruzínska a gruzínskej spoločnosti ako takej. Všade neporiadok, okolo ciest kopec vyradených nepojazdných áut, cesty v dezolátnom stave, neobrobené zarastené polia, na vidieku polorozpadnuté drevené domy možno ešte z čias Stalina a pod. Jednoducho v Gruzínsku na vidieku zastal čas. Žiaden progres a evidentná chuť niečo zmeniť. Staršia generácia už asi rezignovala, ale prečo sa tam i mladí ľudia vezú na tejto vlne bolo a je pre nás záhadou. Samozrejme, že sa sem – tam hlavne v mestách našlo niekoľko výnimiek, ale bolo ich veľmi málo.

Na vrchole hory Aragats

V Tbilisi sme sa na dva dni ubytovali v jednom penzióne v centre mesta. I keď vybavenie penziónu bolo na slušnej úrovni, okolie v centre starého mesta nám pripomínalo ešte stalinizmus. Jedno z mála pekných miest v centre Tbilisi bolo hlavné námestie s niekoľkými modernými budovami. I tam však bolo veľa psov, ktoré okupovali miesta pod stromami v chládku. I ceny boli cca o 20% vyššie ako v Arménsku. Inak povedané s Arménskom sa to jednoducho nedalo porovnať. Taxíkom sme navštívili mesto Stepancminda a chrám Cmindia pod horou Kazbek. Kazbek sa nám na chvíľu ukázal v plnej kráse. Potom sa zmenil čas, veľa mrakov, oblačnosti a dážď, a bolo vymaľované. Zážitkom bola i cesta taxíkom. Vodiči taxíkov u nich jednoducho nerešpektujú žiadne predpisy, teda absolútne nič. So zmiešanými pocitmi sme po troch dňoch odtiaľ, chvalabohu, vypadli.

Vnútroštátne lety z Tbilisi do Mestie boli dlhodobo vypredané, preto sme použili ich vlak. Vybavenie vagónov bolo na pomerne slušnej úrovni, čo sa však nedalo povedať o železničných, čistote a pod. Pre porovnanie 280 km z Tbilisi do Zugdidi išiel vlak (akože rýchlik) skoro 8 hod. Vlak 2x stál, lebo zrazil dve voľne pasúce sa kravy. Takže zážitok. Zo Zugdidi sme išli ich tzv. „maršrutkou“, ktorá ide vždy až vtedy, keď sa naplní. Celkovo 143 km až do Mestie bol neuveriteľný zážitok. Naš vodič sa volal Goro a bol pravý Svan. Letel s nami ako s ukradnutými. Po ceste krížom, krážom, vľavo, vpravo, plná, neplná čiara, nič tam jednoducho neplatí. A všetko s úsmevom na tvári. Domáci sú zvyknutí, je to ich národný šport, ale my sme boli z toho v šoku.

Príchod do Mestie neskoro večer bol pre nás vykúpením. Mestia i s príslušnými dedinami je považovaná za hlavné mesto hornej Svanetie. Kto sú Svanovia? Je to veľmi zvláštna časť gruzínskeho národa. Prvotné záznamy o Svanoch sú v ich histórii zaznamenané niekedy v 8.-9. storočí. Celá oblasť bola nedostupná, a to až tak, že civilizácia prišla do tejto oblasti až začiatkom 19. storočia. Dovtedy tam napr. nepoznali koleso. Náklad tam údajne prepravovali na saniah ťahaných volmi. Zima býva v tejto oblasti až 8 mesiacov, preto život obyčajných ľudí je tam veľmi ťažký. Symbolom Svanetie sú tzv. Koškebi (kamenné obranné veže postavené v 9. až 13. storočí). Boli postavené tak, aby chránili dedičanov pred rôznymi inváziami a hlavne kvôli svárom jednotlivých dedinských klanov. Dnešná Svanetia preslávená neľútostnými prejavmi krvnej pomsty. Preto boli Svanovia považovaní za veľmi expresívny a výbojný národ. Mestia je i nástupným miestom na horské túry.

My sme mali v pláne výstup na 4 697 m vysokú horu Ušba. Plán je plán, skutočnosť môže byť iná. Kompetentnými orgánmi hraničnej polície Gruzínska nám bolo oznámené, že vzhľadom na bezpečnosť a sústavne pretrvávajúce napätie medzi Gruzínskom a Ruskom ešte od čias vojny v Južnom Osetsku, nám neodporúčajú uskutočniť výstup na východnú Ušbu z tejto strany. Hrať sa na hrdinov nemal nikto z nás v úmysle. Nakoniec padlo spoločné rozhodnutie, že pokiaľ sa bude dať, tak to skúsime. Najatý taxík nás s kompletnou výbavou vyviezol až do výšky 2 700 m k jazerám Koruldi lakes. Odtiaľ sme pokračovali v prudkom stúpaní

na vrchol hrebeňa a vrchol hory Koruldi peak vo výške 3 350 m. Počasie nám zatiaľ prišlo a po chvíľke oddychu znova po hrebeni, ktorý sa zmenil v lámavej skale na už vážnejší horolezecký výstup. Stále hore po exponovanom hrebeni, z ktorého boli na jednotlivé vrcholy v hlavnom hrebeni úchvatné pohľady. Dvojvrchol Ušby, ľadovec Lekzyr, hory Baškara, Ulukara, Tetnuldi, Donguzorum, Džan Tugan a úplne vpravo 5 193 m vysoká hora Šchara, to všetko sme mali ako na dlani. Kúsok po kúsku sme došli až na vrchol hory Gul'ba vo výške 3 850 m. Odtiaľ ešte asi 300 výškových m. k ťažkým kamenným platňam V. až VI. stupňa UIAA.

Počasie sa začalo rapídne meniť k horšiemu. Vzhľadom na pokročilý čas a odporúčanie hraničnej polície sme to pod vrcholom východnej Ušby radšej otočili. Na horu padla oblačnosť a hmla, preto zostup až k jazerám Koruldi lakes bol po exponovanom šmykľavom hrebeni orientačne náročný a nebezpečný. Potom zvoz do Mestie najatým taxi bol znova taký divoký ako vývoz. Možno ešte horší. Po tomto zážitku nasledoval deň voľna, ktorý sme využili na prehliadku mestečka Mestia.

Ďalší deň sme si najali taxík, ktorého vodič nás znova po divokej jazde vyviezol pod horu Šchara do čarokrásnej dedinky Ušguli. Okolie dedinky Ušguli a hory Šchara je považované za prírodný skvost tejto časti Svanetie. Zatiaľ, lebo stavebný ruch a množstvo stavebných strojov to asi v priebehu niekoľkých rokov všetko zmení na nepoznanie. Cesta späť bola určite to najadrenalinovejšie, čo som tam zažil. Ten divoký Svan (vodič taxíka) narazil s autom

– 2. časť

Na potulkách svetom

Selfie pod horou Ušba, Jozef Opatovský v strede

Strážne veže Koškeby

do príkreho svahu a len zázrakom sme zostali stáť na okraji hlbkej rokliny. Šťastie stálo pri nás. Určite mal vypité a zaspal. Po našom veľkom krikú a ďalších ostrých slovách, ktoré tu nemôžem napísať, bol zrazu triezvy ako ryba a stále mi hovoril: „*Neboj sa, neboj sa!*“ S utrhnutou prednou nápravou a s pomocou toho najvyššieho sme akosi došli až do Mestie. Ako sa hovorí „*to nevymyslíš, to musíš zažiť a vidieť*“ platí v tomto prípade dvojnásobne.

Na záver sme sa lanovkou vyviezli na horský hrebeň Zuruldi do výšky 2 200 m, odkiaľ sú krásne výhľady na celý Kaukazský hrebeň. Na medzinárodné letisko v Kutaisi nás viezol konečne jeden dobrý Svanský vodič. Celú cestu na letisko nám vspieval repertoár všetkých Svanských ľudových piesní. Samozrejme, znova pokračovanie max. rýchlostí, jazda v protismere, pobehovanie po ceste a gestikulácia, to je ten povestný svanský folklór, bez ktorého to tam jednoducho nefunguje.

Čo dodať na záver? I napriek niektorým ťažkým a nepríjemným zážitkom, ktoré sme zažili i napriek hroziacemu vojnovému konfliktu na arménsko – azerbajdžanskej hranici, ktorý vypukol 7 dní po našom príchode domov, nikto z nás neľutuje čas a ani vynaložené prostriedky. Stálo to za to. Hovorí sa, že radšej raz vidieť, ako možno i stokrát skreslene počuť. My sme videli a zažili. A až sa to tam trochu upokojí a niekto by mal záujem, tak vrelo odporúčam. Je to zážitok.

Jozef Opatovský

Omastovci z „Rozvádzí“ (Rozvádz)

Historická studňa

Každá z našich štyroch pôvodných obcí má svoje príbehy, príbehy rodov a rodín, ktoré majú pôvod tu, v našom kraji. Obzrime sa za jedným z týchto rodov, za rodom Omastovcov, ktorý svoj osud spojil s Rozvadzami.

Omastovci boli pôvodne richtárskym rodom v Rozvadzoch. V roku 1590 sa tu spomína richtár Andrej Omasta (po maďarsky Omasztha). Pravdepodobne tento istý Andrej bol 1. apríla 1599 kráľom Rudolfom II. nobilitovaný (t. j. povýšený). Armáles bol vydaný pre Mikuláša Omastu, jeho manželku Annu Demiényovú, jeho brata Andreja Omastu a švagra Andreja Demiényho. Listina bola v roku 1601 vyhlásená v Trenčianskej stolici. Armáles je donačná listina vydaná panovníkom, ktorou sa udeľuje erb rodu (šľachtický stav).

Rod si za svoj prídomok zvolil obec Rozvadze, ale v 17. a 18. storočí pôsobil najmä v Trenčíne. Už Mikuláš, spomínaný na armálese, sa presadil medzi trenčianskym mešťanstvom. V roku 1612 dokonca trenčianskym richtárom. Jeho syn Štefan bol v roku 1624 mestským komorníkom a v roku 1627 bol dosadený za senátora.

Ďalší Mikulášov syn Daniel sa stal evanjelickým kňazom a prijal meno Masnicius. Jeho syn Tobiáš (1640 – 1697) bol rektorom IIavskej školy a neskôr počas rekatolizácie bol odsúdený

na galeje. Prežil veľmi pohnutý život, ktorý bližšie opisuje v knihe „*Väznenie a vyslobodenie kňaza Tobiáša Masníka*“ Ján Simonides.

Omastovci žili aj v Sedličnej. V Trenčíne sa presadil aj Andrej Demiény, vedľajší adresát z armálesu Omastovcov. Bol dlhé roky trenčianskym senátorom a v rokoch 1617 až 1619 a v roku 1629 aj trenčianskym richtárom.

Erb Omastovcov poznáme z ich armálesu z roku 1599. Tvorí ho modrý štít, kde v dolnej časti tečie rieka. Cez ňu je v štíte „kosmo“ postavený biely most s dvoma oblúkmi. Po moste doprava kráča zlatý grif. Pravou prednou labou sa natahuje za zlatým slnkom, ktoré sa vznáša v pravom hornom rohu štítu. Nad štítom je „kolčia“ korunovaná prilba. Klenot tvorí od pásu vyrastajúci doprava obrátený leopard s mečom v pravej labe. Prikrývadlá sú červeno-strieborné a modro-zlaté.

Tento erb nachádzame na pečatiach Mikuláša Omastu (1604), Štefana Omastu (1686) i syna Štefana, tiež Mikuláša Omastu (1724). Vdova Štefana Omastu bola zaznamenaná aj

Erb Omastovcov

v Malých Stankovciach, Peter Omasta a vdova po Mikulášovi Omastovi v Rozvadzoch. Potomkovia rodu sa neskôr objavili v Čachticiach a v Békešskej Čabe.

Dušan Pevný

Zdroj: Feder Mayer F.: Lexikón erbov šľachty na Slovensku, 1. diel Trenčianska stolica.

Kde maratónci končia, my začíname

Byť príkladom

Prvá októbrová nedeľa je v mojom kalendári už tradične venovaná výletu do Košíc s plánom zabehnúť si najstarší európsky maratón. Rok 2023 bol výnimočný, keďže sa bežal 100. ročník, ktorý prilákal veľké množstvo nadšencov behu a na trati dlhej 42,195km sa tak predstavilo viac ako 4000 bežcov, čo je takmer 4 - násobok počtu z predchádzajúceho roka.

V cieľi minimaratónu v Košiciach

V sobotu som si doprial prechádzku Košicami, návštevu Dómu sv. Alžbety a vyhlídku na mesto z jej veže, nemohol som obísť ani známy Košický zlatý poklad a potom nasledovala moja aj Valérkina premiéra na minimaratóne, čo je beh na 4 km a večer sme si užili slávnostné zapálenie maratónskeho ohňa spojené s koncertom a akrobatickou šou.

Nedeľné ráno na štarte začalo víťaním sa s mnohými známymi a vzájomným popieraním si úspešného behu. Výnimočnú športovú udalosť sprevádzala skvelá atmosféra na trati aj mimo nej. Celý 21 km mestský okruh, ktorý bežci bežali dvakrát, lemovali tisíce divákov a neopakovateľnú atmosféru vylepšovali muzikanti, DJ, speváci, kapely, čo spolu s potleskom vlievali do žíl vytrvalcov potrebnú dávku energie a dobrej nálady.

Rok 2023 bol aj pre mňa výnimočný, keďže už pri prebehnutí cieľom som premýšľal, ako najrýchlejšie zregenerovať telo, aby som sa mohol o 6 dní postaviť na štart ďalšieho behu, a to Javorníckej stovky. Ide o beh po trase dlhej 106 km s celkovým stúpaním 4000 m nádhernou prírodou Javorníkov so štartom na námestí v Čadci a cieľom v Lysej pod Makytou. V sobotu

7. 10. 2023 ráno o 7 hod. sa nás na štarte zišlo 192 bláznov s plánom popasovať sa s poriadnou dávkou kilometrov. Štart nám ohlásilo hlasné zvonenie kravského zvonca a s veselým pokrikom sme sa vydali za dobrodružstvom.

Len pár kilometrov po štarte sa mi podarilo zakopnúť o väčší kameň a natrhnuť topánku, a to tak nešťastne, že mi z nej polovička nohy vykúkala. Pri pohľade na topánku som vedel, že takto do cieľa nedobehnem, a tak mi neostalo iné, než zalarmovať sestru a pekne ju poprosiť o privezenie náhradných topánok. Po rýchlom zhodnotení trasy, umiestnenia občerstvovacích staníc, vzdialenosti z Trenčína a povolennej rýchlosti jazdy po cestách, som zistil, že k topánkam by som sa mohol dostať na 39. km, teda, ak dovedty vydržím na nohe chuderka deravá. Pri občerstvovačke na 20. km som sa pokúsil zafixovať torzo topánky o nohu striebornou páskou, ale moja snaha slávila úspech len asi 1 km, kým páska z topánky nezmizla a mne neostalo iné, len bojovať ďalej s dierou, hlinou a kamienkami, ktoré sa mi do nej sypali. Keď som pribiehal na občerstvenie na 39. km, tak som sa viac ako na chlieb s masťou tešil na novú obuv.

Po prezutí a doplnení energie som sa mohol vydať bojovať s ďalšími nástrahami trate. Vďaka behu čiastočne naboso som si na pravej nohe stihol spraviť poriadny pl'uzgier, ale ani ten mi nevzal odhodlanie bežať ďalej. Trasa viedla krásnym prostredím kysuckých kopaníc s roztrúsenými samotami, nádhernou prírodou, lesmi, lúkami a chalúpkami. Pri jednej chalúpke som obiehal pani, ktorá bola na prechádzke so psom a ten dostal tiež chuť bežať, tak ma začal naháňať. Ja som pridral, pes začal štekať a pani kričať, najskôr na psa, aby zastavil, potom na mňa, aby som zastavil ja, lebo vraj potom aj pes zastaví. Keďže som nechcel pani so psom ťahať za sebou ďalších 50 km, tak som zastavil a psa jej doviedol a upozornil, nech si ho dá na vôdzku, lebo o chvíľu pribehne ďalší bežec. Pani neposlúchla, a tak sa asi o minútu opakovala podobná scénka s naháňačkou. Niektorí ľudia sú nepoučiteľní.

Bežal som ďalej, kochal sa prírodou až tak, že som znovu zakopol a letel k zemi, kotrmelec, vyvážanie sa v prachu a v kamení. Našťastie len pár škrabancov, nič vážne. Hneď som si spomenul na známu hlášku: „*Vy jste se zase kochal, že jo, pane doktore.*“ Povedal som si, že už pobežím opatrne a viac budem pozerieť pod nohy, tak sa aj stalo. Na chate Portáš som doplnil energiu skvelým vývarom a za mierneho mrholenia pokračoval ďalej smer Makyta, kde ma zastihla tma a na hlavu prišla čelovka.

Nočná časť trate je značená malými reflexkami umiestnenými na stromoch, tak sa dá celkom dobre aj v tme orientovať. Pri poslednej kontrole na 95. km som už len mierne doplnil zásoby jedla, vody a ovocia a už sa pomaly videl v cieľi a zabudol pozerieť po reflexných značkách, a tak sa mi stalo, že som na poslednej lúke zbehol do nesprávnej doliny.

Keď som sa zbadal, tak som sa jedného miestneho pýtal na cestu. Pán sa dobre pobavil a poslal ma asi 1 km hore kopcom. Ja som sa veľmi nebavil, ale nič iné mi neostávalo, len bežať a správnu cestu nájsť. Keď som ju našiel, tak som v tme niekoľko stoviek metrov pred sebou zbadal svetielka, tak som sa rozbehol na stíhací beh získať aspoň nejaké stratené pozície. Nakoniec sa mi úspešne podarilo za 13:42 hod. a 109 km behu prísť do cieľa na 29. mieste, zvitáť sa s rodinou a dopriať si jedno orosené. V nedeľu ráno sa mi síce išlo dosť ťažko dolu schodmi, ale v hlave som už spriadal nové bežecké výzvy.

Martin Lahký

Jedenástka roka 2023

Všimli sme si

V našej obci sa v minulom roku 2023, opäť po roku, konala slávnostná futbalová akcia, ktorej organizátorom bol ObFZ Trenčín. Bolo to vyhlásenie Jedenástky roka ObFZ. Akcia sa konala v spoločenskej miestnosti nad Belovcom.

Do Trenčianskych Stankoviec zavítala v piatok 15. decembra 2023, podľa hlasovania trénerov, aj spolu s funkcionármi ObFZ, členmi odborných komisií a trénermi, najlepšia jedenástka za rok 2023. Kritériá na voľbu jedenástky jarnej a jesennej časti boli nasledovné: každý tréner zo všetkých 16 mužstiev mohol odovzdať jeden hlas brankárovi a 10 hráčom. Rovnako hlasovali tréneri aj za najlepšieho rozhodcu. Do Jedenástky roka 2023 sa dostali až 2 hráči B-mužstva Trenč. Stankoviec, a to brankár Dominik Horváth a útočník, nestarnúci a stále aktívny, Michal Sedláček.

Konferovania tejto slávnostnej akcie sa na výbornú zhostil sekretár ObFZ Trenčín Tomáš Vaňo. Po ocenení najlepších hráčov nasledovalo pre nich a pre funkcionárov ObFZ slávnostné posedenie spojené s diskusiou na rôzne futbalové témy. Počas tejto slávnostnej akcie boli tiež vylosované semifinálové dvojice Pohára ObFZ. Týždeň pred začiatkom jarnej časti súťažného ročníka sa stretnú tieto dvojice:

OŠK Trenčianske Stankovce „B“ – TFK 1939 Záblatie

FK Horná Súča – TJ Slovan Dolná Súča
Na záver tejto slávnostnej akcie Tomáš Vaňo poďakoval všetkým prítomným za prácu a ak-

tívnu účasť vo futbalovom dianí v ObFZ Trenčín a zaželel všetko najlepšie do nového roku 2024. Zároveň prítomným oznámil, že dňom 31. 12. 2023 končí na vlastnú žiadosť vo funkcii sekretára ObFZ Trenčín. Za jeho nástupcu VV ObFZ Trenčín zvolil Petra Fabiána.

Jedenástka roka 2023:

Horváth (Tr. Stankovce) - Vavruš (Kľúčové), Pecha (Brestovec), Kresánek (Nemšová), Dohnan (Horná Súča), Bončo (Beckov), Machara (Nemšová), Beňo (Kľúčové), Madro (Očkov), Jančovič (Záblatie), Sedláček Michal (Tr. Stankovce)

Rozhodca roka: Brezina Martin

Štefan Šmatlák

Ako vyzerala naša dedina č. 2

Historické mapy

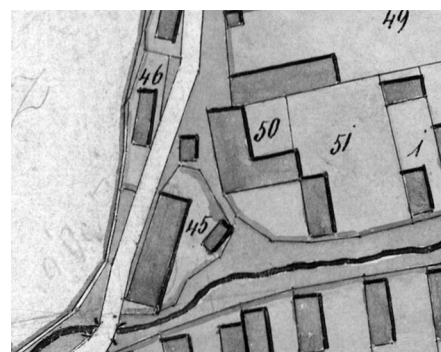
Ako sme už v minulom čísle uviedli, podarilo sa nám do redakcie získať staré certifikované mapy našich obcí. Sú ručne maľované a zodpovedajú právnemu stavu vtedajšej doby.

Prinášame vám ďalší výrez jednej z nich – Kis Stankoi Határ z roku 1860, teda chotár Malých Stankoviec.

Na výreze z mapy leží bývalý Belovec (parcely 45) pozdĺž hradskej idúcej do Beckova. Na parcele 51 stojí dom rodiny Samuelových.

Na parcele 49 stojí dodnes bývalý židovský objekt, ktorý sme v minulosti poznali ako predajňu mäsa a holičstvo, dnes ho poznáme ako budovu zelovocu. Na parcele 50 stál objekt, ktorý už dnes neexistuje. V týchto miestach stojí dnes objekt súkromnej materskej školy.

Redakčná rada

Čo s tým ideme urobiť (spoločne)?

Páli nás

Pavol Országh – Hviezdoslav napísal: „Ó, mládež naša, tys´ držiteľkou rána, vladárkou mája tys´, jara pokladníkom, šafárom šťastným, k tebe sa zo smutnej zápače, od d'alekých honov, mrázkom už striebrených - volám: Vezmi kľúče, odomkni raj nám zavretý!"

Budova Základnej školy

Slová azda najvýznamnejšieho slovenského básnika som zámerne použil v úvode mojej úvahy. A ak uvažujete o tom, že sa idem vyjadriť k téme našej mládeže a detí, uvažujete správne. Tiež k výchove, vzdelávaniu, vedomostnej úrovni.

Koncom minulého roka (2023) sme mali v programe rokovania Obecného zastupiteľstva výročnú správu školy pod názvom „Správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach za školský rok 2022/2023“. Vnímal som, že bola urobená v tom najlepšom úmysle a objektívne. Podľa zostavovateľov. Ťažko jej bolo čokoľvek vytknúť. Prijali sme ju na vedomie s vierou, že všetko je v najlepšom poriadku. Je?

Aj moje deti prešli stankovskou školou, ja tiež. Ich vedomosti, a rovnako moje, ovplyvnilo veľa múdrych a šikovných učiteľov. Potom bolo už len na žiakoch, čo s nadobudnutými vedomosťami urobia. Bolo to však naozaj len na učiteľoch? Nie. K všetkému musela pridať rodina svoj vplyv, a tiež, samozrejme, spoločenské pomery. Nejdem špekulovať, čo to ovplyvnilo najviac. Okrem ostatného nepochybne učiteľia prinajmenej toľko, čo rodičia. Mali sme v nich vzory, príklady. Iste, občas sme si z nich (jedných aj druhých) robili srandu, ale to patrilo k životu „držiteľov rána...“

Oni nemali Edupage, ako dnes. Nemali takú možnosť sledovať život v škole i mať prehľad

o svojich deťoch tak, ako je to dnes. Občas premýšľam, či to nie je aj na škodu... Učiteľ, ale aj rodič sa tak stávajú určitým vazalom sociálneho konfliktu, keď jeden či druhý premýšľa – čo si môže a ešte môže dovoliť. Aj to je Edupage.

No vráťme sa ku škole. Do rodičov nevidíme, verím však, že im nadovšetko záleží na deťoch. No učiteľom tiež. A čo dnešná doba? Príkladov nedostatku talentu či vedomostí, najmä však vulgárnosti je v médiách a na sociálnych sieťach veľmi veľa.

Ak to všetci myslíme dobre a vážne, prečo je potom vo výsledkoch hodnotenia škôl naša stankovská škola na 72. mieste v kraji (Portál základných a stredných škôl INEKO)? Predbehli nás Turná, Jastrabie, jedna Súča, druhá Súča či Soblahov. Horné Sŕnie je v najlepšej päťke. Či je to výsledok? Školy? Učiteľov? Rodičov? Spoločnosti? Vedomostí žiakov... Nie je to náhodou výsledok súbehu všetkých vymenovaných na úrovni vzdelania detí?

Verím, že máme neskutočne šikovných a talentovaných učiteľov. Verím, že rodičia prikladajú ruku k dielu. Spoločnosť, tú len tak nevyvymeníme. A doba, tú len zťažka dobiehame v súbehu iných povinností. Tak prečo sme tak nízko...? Robíme niečo zle?

Výsledky monitorov, výsledky v slovenskom jazyku, matematike, literatúre... Prečo sa potácame tak nízko? Je mi z toho smutno.

Svet, aj naša obec, potrebuje osobnosti, ústredné postavy – žiacke, učiteľské, spoločenské. Verím, že ich máme! Verím, že ich nájdeme! Len podme preto niečo urobiť – spoločne!

P. S. Požiadal som na obecnom zastupiteľstve vedenie školy, aby nám k tomu povedalo svoj názor a pridám aj interpeláciu poslanca v tejto veci. No nie je to len o škole, je to najmä o našich deťoch. Aby sme si ešte stále mohli hovoriť: „Mládež, tys´ držiteľkou rána...“

Dušan Pevný

Učiteľský zbor v minulosti

Redakcia HLAS

Noviny pripravili: Ing. Martin Jurčo, Gabriel Kádák, Bc. Monika Pevná, Ing. Jozef Kádák, Bc. Radovan Siva, Dušan Pevný, Pavol Kurtiš, Ing. Štefan Šmatlák, Tomáš Sliva, Slavo Tomík, Ing. Vendelín Sedláček, Dominika Mojižšová, Pavol Múdry, Mgr. Vlasta Pevná - korektúry.
Tlač: PN Print s. r. o., Štefánikova 130, Piešťany. Náklad: 1000 ks.
Periodicita vydania: 6x ročne. Zapísané v Zozname periodickej tlače Ministerstva kultúry SR pod číslom: MK – EV 5100/15.
Vydavateľ: Dušan Pevný, Rozvadze 501, 913 11 Trenčianske Stankovce

Texty sú zverejnené v pôvodnej verzii autorov bez úprav.

Podnety občanov možno zasielať na e-mailovú adresu: hlas.stankovce@gmail.com.

